

İsveç aşı programı

BÜTÜN ÇOCUKLAR İÇİN GENEL BÖLÜM

İsveç'teki bütün çocukların, çocuk ve okul sağlık hizmetleri aracılığıyla, dokuz ciddi hastalığa karşı aşılanmaya hakları var.

Bazı çocuklara ayrıca hepatit B, verem, grip ve pnömokok iltihabı aşıları da önerilebilir (ayrı bilgilendirme sayfasına bakınız).

Yaş	Sınıf	Aşı	Doz	Hizmet
3 aylık		difteri, tetanoz, boğmaca, çocuk felci, Hib, pnömokok	1.doz	Çocuk sağlık ocağı
5 aylık		difteri, tetanoz, boğmaca, çocuk felci, Hib, pnömokok	2.doz	Çocuk sağlık ocağı
12 aylık		difteri, tetanoz, boğmaca, çocuk felci, Hib, pnömokok	3.doz	Çocuk sağlık ocağı
18 aylık		kızamık, kabakulak ve kızamıkçık		Okul sağlık hizmeti
5-6 yaş		difteri, tetanoz, boğmaca ve çocuk felci	4.doz	Okul sağlık hizmeti
6-8 yaş	1-2	kızamık, kabakulak ve kızamıkçık		Okul sağlık hizmeti
14-16 yaş	8-9	difteri, tetanoz ve boğmaca	5.doz	Okul sağlık hizmeti

Çocuk sağlık ocağı
Okul sağlık hizmeti

2001 ve öncesi doğmuş olan çocuklar ,
5-6 yaşından itibaren diğer bir aşı takvimine tabidirler

Yaş	Sınıf	Aşı	Doz	Hizmet
5-6 yaş		çocuk felci	4.doz	Okul sağlık hizmeti
10 yaş	4	difteri, tetanoz, boğmaca	4.doz	Okul sağlık hizmeti
12 yaş	6	kızamık, kabakulak ve kızamıkçık		Okul sağlık hizmeti

Aşı ne demektir?

Aşı, canlının bünyesinde hastalığa sebep olabilme gücüne sahip mikropların güçlerinin zayıflatılarak değişik dozlarda vücuda verilmesidir. Bu hasta olmak için yeterli değildir, ancak vücudun savunma mekanizmasını geliştirmesi için yeterlidir. Daha sonra bulaşıcı maddeyle karşılaşıldığında, vücuttaki bağışıklık sistemi önceden etkin hale gelmiş olduğu için, bulaşıcı maddeyi hastalık baş göstermeden önce etkisiz hale getirir. Aşı iğneyle enjekte edilir.

Aşılanmanın avantajı hastalıklara ve bunların doğuracakları sonuçlara karşı korunmaktır. Dezavantajlarıysa aşının kendisinin vereceği nahoş duygu ve aşı yerinde bazı hafif yan etkiler olabilir. Hiçbir tıbbi önlem tamamen risksiz değildir. Sosyal Sağlık Genel Müdürlüğü'nün değerlendirmesine göre hastalıkların riskleri aşının kine oranla çok daha fazladır.

Zorunlu aşılanma diye birşey yoktur, anne baba olarak çocuğunuzun aşılanması konusunda siz karar vereceksiniz. Çocuğunuzun aşılarını, çocuk sağlık ocağının kartı vasıtasıyla veya başka yoldan dikkatli bir şekilde takip ediniz.

Aşının koruyucu etkileri nelerdir?

Aşı, her aşı olanın korunacağını garanti etmez. Aşıdan dolayı korunamayan çocuklar, İsveç'te ki çocukların hemen hemen hepsinin aşılanmış olması sayesinde, yine de büyük oranda hastalıklardan korunmuş oluyorlar. Olası bir bulaşıcı hastalık salgını çoğu çocukta aşının yardımıyla bağışıklık sisteminin gelişmiş olması nedeniyle kolaylıkla engellenebilmektedir.

3 ve 5 aylıkken verilen difteri, tetanoz, boğmaca, çocuk felci, Hib (menenjit) ve pnömokok (zatürre) aşıları hep birlikte temel bir korunma sağlarlar. 12 aylıkken verilen bir sonraki aşı, yenileme dozu olup korunma etkisini uzatmaktadır. Bunun dışında yenileme dozları, çocuk felci, difteri, tetanoz ve boğmacaya karşı daha sonra veriliyor. Hib ve pnömokoka karşıysa daha başka aşı gerekmemektedir.

Kızamık, kaba kulak ve kızamıkçıkten oluşan karma aşının tek dozu iyi bir korunma sağlar. İkinci bir doz daha sonra okulda verilir, bu gerek ilk aşından korunma geliştirmemiş olanları yakalamak, gerekse uzun süreli bir korunmayı garantilemek içindir.

Programın içinde hangi hastalıklar var?

DİFTERİ çok bulaşıcı ve ciddi bir boğaz iltihabı olup çocukta boğulmaya neden olabilir. Difteri bakterisi kalp, böbrekler, sinir sistemi ve daha başka organlarda yaşamı tehdit edici hasarlara yol açan bir zehir çıkarır.

TETANOZA toprakta bulunan ve yaraları enfekte eden bir bakteri sebep olur. Bu bakteri ağır kramplara ve solunum yollarının felce uğramasına neden olan kuvvetli bir zehir üretir. Bu hastalık bulaşıcı değildir. Yani insandan insana geçmez.

BOĞMACA çok bulaşıcı, aylar süren zor öksürük nöbetleri olan ve Akciğer iltihaplanması gibi hastalıklara yol açan bir solunum yolları iltihabıdır. Bebekler için bu hastalık hayati tehlike oluşturacak kadar ağır olabilir.

ÇOCUK FELCI lağım ve kirli sular yoluyla bulaşan bir virüs hastalığıdır. Bu hastalık nedeniyle bir zamanlar İsveç'te de pek çok kişi ölmüş, ömür boyu sürecek sakatlıklara yada felce maruz kalmıştır. Çocuk felcine günümüzde sadece Afrika ve Asya'da bulunan az sayıdaki ülkelerde rastlanmaktadır.

HİB bir bakteri olup ciddi ve hızlı seyreden iltihaplara yol açar, özellikle de beş yaşın altındaki çocuklarda. Beyin zarı iltihaplanmasından ve kan zehirlenmesinden dolayı ölüm riski yüzde beşle yüzde on arası olup, sağ kurtulanlarda sağırılık ve kramp nöbetleri gibi kalıcı hasarlar oluşabilir.

PNÖMOKOKLAR kulak iltihabı ve sinusit gibi hafif iltihaplara neden olan bakterilerdir, ancak kan zehirlenmesi ve beyin zarı iltihaplanması gibi çok ciddi ve bazen yaşamı tehdit eden hastalıklara da neden olabiliyorlar. Aynı zamanda komplikasyon riski de var, örneğin duyma bozukluğu veya değişik derecelerde beyin hasarları gibi. Aşı ufak çocuklarda en çok görülen yedi pnömokok çeşidine karşı korunma sağlıyor ki bu yüzde yetmiş oranında bir korunma demektir.

KIZAMIK çok bulaşıcı ve genellikle güç bir virüs hastalığı olup ateş ve öksürük yapar ve de cilt dışarı verir. Kızamık beyin, göz veya solunum borusunun ve bronşların iltihaplanması gibi hastalıklara da yol açabilir. Hastalığın kendisine karşı bir tedavi yoktur ve aşılınmamış çocuklar arasında ölüm vakalarına rastlanabilir.

KABAKULAK bulaşıcı bir virüs hastalığı olup tükürük bezlerini ve merkezi sinir sistemini etkiler. Bunu takip ettiği görülen bir hastalık Beyin Zarı İltihaplanması ki bu kalıcı duyma bozukluğu veya sağırlığa yol açabilir. Ergenlik çağına girdikten sonra hastalanan erkek çocuklarında erbezi iltihaplanması baş gösterebilir ki bu da ender durumlarda kısırlığa yol açabilir.

KIZAMIKÇIK çocuklar ve yetişkinler için genelde masum bir virüs hastalığıdır, hamilelik sırasında bu hastalığa yakalanıldığı takdirde ceninde, büyüme ve gelişmede gerilik, zeka gerilikleri, körlük, kalp anormallikleri, sağırılık gibi riskli ve kalıcı arazlar oluşturabilir.

Program hangi aşıları içeriyor?

- Difteri, tetanoz, boğmaca, çocuk felci ve Hib-iltihabına karşı değişik karma aşılar yapılır.
- Kızamık, kabakulak ve kızamıkçığa karşı karma aşı yapılır.
- Pnömokok iltihabına karşı özel bir aşı yapılır.

Karma aşılar da özel aşılar kadar işlevini yerine getiriyor ve aşıları bölmenin daha avantajlı olacağı konusunda herhangi bir bulgu yok. Çocuk sağlık ocağıyla veya okul sağlık hizmetiyle temasa geçip hangi aşıların kullanıldığı konusunda bilgi edinebilirsiniz.

Yan etkiler nelerdir?

Günümüz koşullarında üretilen aşıların yan etkileri yok denecek kadar azdır. Nadir olarak aşı yerinde ve vücutta hafif yan etkiler olabilir. Bunlar genellikle kısa süreli olup kendiliğinden geçer. Kararsızlık durumunda veya çocuk kendini iyi hissetmiyorsa çocuk sağlık ocağına, okul sağlık hizmetine veya hasta bakım hizmetlerine başvurulmalıdır.

Difteri, tetanoz, boğmaca, çocuk felci, Hib ve pnömokoka karşı aşılar

OLAĞAN (en az aşılanan 100 kişiden 1 inde görülür) : iğnenin vurulduğu yerde kızarıklık, şişkinlik, acıma, ayrıca hafif ateş, ishal, kusma.

OLAĞAN OLMAYAN VEYA AZ GÖRÜLEN (BEBEKLERDE): saatler boyunca avutulamaz ağlama, düşmeyen ve 39 derecenin üstüne çıkan ateş, kuvvetli şişkinlik/kızarıklık, ateş krampı, halsizlik ve gevşeklik ve solgunluk, kurdeşen.

OLAĞAN OLMAYAN VEYA AZ GÖRÜLEN(BÜYÜK ÇOCUKLARDA) düşmeyen ve 39 derecenin üstüne çıkan ateş, kuvvetli şişkinlik/kızarıklık, kurdeşen, alerjik tepki

Kızamık, kabakulak ve kızamıkçığa karşı aşı

OLAĞAN (en az aşılanan 100 kişiden 1 inde görülür) : iğnenin vurulduğu yerde kızarıklık şişkinlik, acıma. Gösterilen tepki hastalıkların hafifletilmiş bir kopyesi gibi olur. En olağanı aşından 1-2 hafta sonra başgösteren ateş ve cildin dışarı vermesidir. Bu rahatsızlıklar bulaşıcı değildir ve bir kaç gün içinde kaybolur. İkinci aşından sonra bu gibi tepki daha az görülür.

OLAĞAN OLMAYAN VEYA AZ GÖRÜLEN: geçici hafif eklem ağrısı, krampları, alerjik tepki

Yurt dışına çıkarken düşünülmesi gerekenler

Yurt dışına yapılacak seyahat sebebiyle herhangi bir aşının öne alınması gerekebilir yada başka aşılar güncellik kazanabilirler. Bununla ilgili olarak çocuk sağlık ocağına veya bir aşı kliniğine başvurabilirsiniz.

Daha fazla bilgi edinmek istiyormusunuz?

İlk elde çocuk sağlık ocağına veya çocuğunuz okul çağında ise okul sağlık hizmetine başvurabilirsiniz.

ÖNEMLİ!

Aşıdan önce – Çocuğunuzun alerjisi varsa veya daha önce yapılan aşılarla karşı anormal tepki gösterdiyse bunu anlatınız.

Aşıdan sonra – Çocuğunuzda beklenmedik bir etki yada değişiklik farketmişiniz takdirde, çocuk sağlık ocağıyla veya okul sağlık hizmetiyle temasa geçiniz.